

Deborah Levy: Elämisen hinta

[PM/31 ADMIN](#)

Deborah Levy

LIISA RINNE (6.10.2021)

Deborah Levyn teos *Elämisen hinta* alkaa tarinalla nuoresta naisesta, joka keskustelee baarissa keski-ikäisen, Big Silveriksi nimetyn miehen kanssa. Nuori nainen ei suostu asettumaan sivuhenkilöksi keski-ikäisen miehen tarinaan, vaan haluaa olla oman tarinansa päähenkilö. *Elämisen hinta* on Levyn elämäkerrallisen trilogian toinen osa. [Mitä en halua tietää \(2021\)](#) tavoin Levy jatkaa naiseuden ja kirjailijuuden pohdintaa. Nyt kertoja, keski-ikäinen nainen, on uuden elämänvaiheen alussa. Hän on vasta eronnut ja toinen tyttäristä on muuttanut pois kotoa. Elämälle pitää löytää uusi muoto. Ja pitää löytää uusi tila missä kirjoittaa.

Tila kirjoittamiseen löytyy puutarhavajasta, jota koristaa sininen puutuoli, kaktuksenmuotoinen kynttilä ja Rauhankoira Daisyn tuhkat sekä pakastin. Taitavasti yksityiskohtien kautta Levy luo kuvan mielen myllerryksestä, pirstaleiksi hajonneesta elämästä ja sen jälleenrakennuksesta.

Elämä kaikkienensa on absurdia ja siksi niin mielenkiintoista, mutta mielenkiintoisinta se on kohtaamiemme ihmisten ja tarinoiden kautta. Tämän Levy taitaa.

Vaja kuuluu "raivokkaalle suojelusenkelille" Celialle, joka huutaa mielellään kaikille.

"Celia ymmärsi, että tulisin kirjoittamaan kaikkina vuorokaudenaikoina, ja hän esitteli minut lukuisille ystävilleen nimellä *Hän joka piileksii puutarhassa*. Celia valvoi ettei kukaan keskeyttänyt minua: ei koputtanut oveen jutustellakseen (säästä, uutisista, siitä että tarjolla oli kakkua) tai edes välittääkseen viestin talon valtiattarelta. Minulle oli uutta tulla arvostetuksi ja kunnioitetuksi tähän tapaan kuin se olisi maailman normaalein asia. En vielä tiennyt, että tulisin kirjoittamaan tuossa vajassa kolme kirjaa, myös sen jota nyt luette."

Toisen Britanniassa asuvan kirjailijan, Rachel Cuskin tavoin Levyn teksti voidaan määritellä autofiktioksi. Nämä kaksi naista osoittavat kuitenkin, että autofiktio on vain termi puhuttaessa kirjallisuudesta, jossa kirjailija läpivalaisee omaa elämäänsä ja minuuttaan muokaten sen kaunokirjallisuudeksi. Siinä missä Cusk häivyttää minän taustalle nostaa Levy sen esiin.

"Juuri vajassa aloin kirjoittaa ensimmäisessä persoonassa, viitata sanalla *Minä* ihmiseen, joka on lähellä itseäni mutta joka ei silti ole minä."

Deborah Levy kutsuu trilogiaansa eläväksi elämäkerraksi, joka onkin osuva nimitys. Kokonaisuuden kaksi ensimmäistä osaa nimittäin ovat orgaanisia, huokoisia ja hengittäviä. Niistä saattaa aistia vuodenvieron, puutarhavajasta avautuvan maiseman ja omenapuissa vilistävät oravat, jotka ovat tietoisia hänen läsnäolostaan ennen kuin kääntävät katseensa häneen.

Jo Simone de Beauvoir kirjoitti aikanaan toiseudesta. Patriarkaalinen yhteiskunta asemoi kuitenkin edelleen miehen liian usein päähenkilöksi, samalla kun se tekee sivuhenkilöistä pelkkiä naisia, äitejä ja tyttäriä – vaimoja vailla nimeä. Tämä saa Levyn tarinan kertojan kysymään: "Jos meillä ei ole nimiä, keitä olemme?"

Katse ja katsominen nousevat keskiöön useassa kohtaa Levyn teosta. Se mitä näemme ja mitä päätämme sivuuttaa ei ole pelkästään henkilökohtainen valinta, vaan myös yhteiskunnallinen teko.

"Sasha huomautti, että 2000-luvulla hänen kehonsa ottivat kuvaannollisesti hallintaansa ne miespomot, jotka väittivät kiven kovaan, että korkeakorkoisten kenkien ja lyhyiden hameiden käyttäminen töissä oli uskomattoman voimaannuttavaa.

Ei, monikaan tuntemani nainen ei halunnut enää herättää henkiin naisellisuuden aavetta. Mikä aave edes pohjimmiltaan on? Naisellisuuden aave on illuusio, harha, yhteiskunnallinen hallusinaatio. Sellaisen naisen esittäminen on hankalaa ja tuo rooli (uhrautuminen, kestäminen, hyväntuulinen kärsiminen) on ajanut jotkut naiset hulluiksi. En halunnut kuulla samaa tarinaa yhä uudestaan.

Oli koittanut aika löytää uusia päähenkilöitä, joilla oli toisenlaisia lahjoja.”

Kolmas kertojan elämää tuona aikana mullistava tekijä on äidin kuolema. Vaikka *Elämisen hinta* on itsenäinen teos, eikä vaadi trilogian ensimmäisen osan lukemista, niin nämä kaksi teosta puhuvat hienosti yhteen. Ylipäättään Levy kutoo jälleen taiten auki omaa kirjoitusprosessiaan ja siihen vaikuttaneita tekstejä.

Katse kääntyy pakostakin myös sisäänpäin. Näin tehdessään tiivis teksti onnistuu olemaan yhtä aikaa humoristinen ja hyvin hyvin viisas.

Karibialaisessa baarissa nuoren naisen ja Big Silverin keskustelua sivusta seuraava kertoja tulee johtopäätökseen, että mies on ehkä väärä lukija naisen tarinalle, ”mutta ajattelin, että tuo nainen voisi sitä vastoin olla oikea lukija omalleni.”

Deborah Levy, *Elämisen hinta*, s. 142, S&S, Suom. Pauliina Vanhatalo

Liisa Rinne on tamperelainen kirjailija ja kirjoittamisen maisteri Jyväskylän yliopistosta